linna tütarlaste-kommertskoolis, oli 1919—24 Tartu ülikooli astronoomia prof-i kt., seejärel erakorraline prof. ja on a-st 1931 astronoomia ja astrofüüsika korraline prof. — A-st 1919 on R. ühtlasi teotsenud Tartu ülikooli tähetorni juhatajana ja tõstnud ning mitmekesistanud tunduvalt tähetorni teaduslikku ja pedagoogilist tegevust. R. on toimetanud teaduslikke uurimisi lendtähtede ja stellaarstatistika alal, pidanud hulga ettekandeid, avaldanud populaarteaduslikke artikleid ning õpperaamatud „Algebraline analüüs ülesandeis" I, II (Tall., 1920), „Kosmograafia" (Tartu, 1926), „Isaac Newton" (*ibid.*, 1933) ja „Kosmograafia algmõisteid" (*ibid.*, 1936; kolm viimast koos J. Lang'iga). Tartu Rahvaülikooli Seltsi esimees oli ta 1931—33.

Isikl. saadud andmed. *R. L.*

ROSEN (Rose), Bogislaus v., suurkaupmees ja metseen, sünd. 1572 Saksamaal Ees-Pommeris Darss'i poolsaarel, elas 1598 Tallinnas ja oli juba 1601 tuntud suurkaupmehena, kes kauples Rootsi-, Liivi- ja Venemaaga; ta sai 1603 Tallinna kodanikuks. R. aadeldati 1617 kaubanduslikkude teenete eest ja sai s. a. Rootsi valitsuselt temale võlgneva 60 900 riigitaalri vastu rendile Koporje, Jaanilinna ja Jamburgi (Jama), õigusega iga a. endale jätta 10 000 riigitaalrit. A-il 1620—36 oli ta Koporje lossi ja lääni asehaldur; surn. 4. XII 1658 Tallinnas. — A-l 1629 anti R-i ja Anders Haraldson'i kätte kroonu viljakaubandus Liivi- ja Ingerimaal, mille kaudu ühe a. jooksul Gustav II Adolfi (vt. ka *Suppl.*) sõjakassasse muretseti ligi 200 000 riigitaalrit. Üldse aitas ta oma ettevõtetega ning riiklikkude hangete täitmisega paljude aastate kestel suurelt kaasa sõjaväe varustamisele. R. oli ka suurejooneline kunstiharrastaja ja metseen. Ta annetas Tallinna Niguliste kirikule, peale rahasummade, toreda hilisrenessansi vormides kantsli (1624), epitaafi (1651), mis on kunstiajalooliselt kõige väärtuslikum barokknikerdusteos Eestis, ja kõrgeväärtusliku, peenis barokkvormides nikerdatud seina oma matmiskabeli jaoks kiriku põhjapoolses eeskojas (1655). R. tegi suuremaid annetusi ka Oleviste kirikule Tallinnas ja kinkis Järva-Jaani ja Jüri kirikule Harjumaal kummalegi altari ja kantsli, mis on tähelepandavamaid barokkteoseid Eesti maakirikute sisustuses.

E. v. Nottbeck ja W. Neumann, Geschichte und Kunstdenkmäler der Stadt Reval II (1899), lk. 79—82, 87 jj.; Geneal. Handb., Estland II [1931?], lk. 171 jj.; Elisabet v. Rosen, B. R. (1938). *A. V.*

***ROSEN, Otto Fabian v.** (mitte Carl), vabahärra, Liivimaa rüütelkonnategelane, sünd. 1679 kindralfeldmarssal-leitnant parun Georg Gustav v. R-i pojana, teenis Vene sõjaväes, kust lahkus kindralmajori auastmes. R. oli Roosa (Võrumaal) ja Kärde (Tartumaal) ning Mäetaguse ja Kulina (Virumaal) mõisa omanik. A-il 1737—59 oli R. Liivimaa maanõunikuks, kellena täitis 1737—42 ka Liivimaa maamarssali kohuseid; surn. 2. II 1764 vkj. Roosas. — Oma uuemas uurimuses on J. Vīgrabs (vt. *Suppl.*) täiendavalt rohkete uute arhiiviandmete varal tõestanud oma varemini avaldatud seisukohti nn. Rosen'i deklaratsiooni kohta.

BM XLVII (1899), lk. 188 (C. v. Rautenfeld); N. Wolff, Livland's Landräte und Landmarschälle (1932), lk. 39; Geneal. Handb., Estland, I [1933?], lk. 217, 219; J. Vīgrabs, Die Rosensche Deklaration vom Jahre 1739 (1937). *H. Kr.*

ROSKA, vt. **ORASMAA.**

ROSTFELD (Roostfelt), Bernhard Aleksander, majandustegelane ja agronoom, sünd. 24. XII 1884 vkj. Virumaal Edise mõisavalitseja pojana, õppis 1895—1903 Narva gümnaasiumis, lõpetas 1908 Peterburi ülikooli füüsika-matemaatika teaduskonna ja 1910 Moskva põllumajandusliku akadeemia 1. järgu õpetatud agronoomi diplomiga. Seejärel töötas ta Peterburi kub-s semstvo agronoomina 1910—17, olles ühtlasi Peterburi Põllumeeste Seltsi juhatuse liige 1912—17, ja Peterburi Kooperatiivide Keskühisuse juhatuse liikmena 1917—20. Siirdunud 1920 Eestisse E. Tarvitajate Keskühisuse (ETK) põllumajandustarvete osakonna juhatajaks, oli R. põllutööministriks jaan-st 1921 nov-ni 1922 K. Päts'i ja nov-st 1922 aug-ni 1923 J. Kuke (vt. neid ka *Suppl.*) valitsuses ja kaubandus-tööstusministriks aug-st 1923 märtsini 1924 K. Päts'i valitsuses. A-il 1924—28 toimis R. ETK direktorina; a-st 1924 on ta ühtlasi olnud Börsikomitee liige ja a-st 1933 selle esimees. Pikalaenu Panga direktoriks on

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 281